

ตำรับยาแผนไทยที่มีกัญชาปรุงผสม (มีส่วนของกัญชาที่เป็นยาเสพติด)
จำนวน ๘ ตำรับ

ชื่อตำรับยา	ที่มาของตำรับยา
๑. ยาแก้ไอส้ม	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๔๘๙ มัดที่ ๓๒ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๕/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๒. ยาหอมเทพรำจวน	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๑๘ มัดที่ ๒๐ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๓. ยาพระศรีรัตนไตร	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๒๗ มัดที่ ๒๐ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๔. ยาอินท์จักร	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๓๐ มัดที่ ๒๑ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๕. ยามหาอาวุธ	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๓๐ มัดที่ ๒๑ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๖. ยาผลเตโช	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๓๓ มัดที่ ๒๑ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๗. ยาเขียวมหาสัมฤทธิ์	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๖๓ มัดที่ ๒๓ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ
๘. ยาแก้ริดสีดวงหืดหอบ	ตำรายาเกร็ด เลขที่ ๒๓๓ มัดที่ ๒๑ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ หอสมุดแห่งชาติ

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

๑. ยาแก้ไอสั้ม

ที่มา ตำรายาเกร็ด หมวดเวชศาสตร์ เลขที่ ๔๘๙ มัดที่ ๓๒ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๕/๒ ประวัติที่มา ได้มาจากวัดมหาธาตุฯ พ.ศ. ๒๔๖๗

๑ ยาแก้ไอสั้ม แก้ไอหึ่งปวง ท่านให้เอา สลัดได ๑ พริกขี้ฟ้า ๑ พริกเทศ ๑ พริกไทย ๑ กัญชา ๑ ไพล ๑ กะทือ ๑ สั้มมะขามเปียก ๑ เกลือ ๑ เอาเสมอภาคตำลูกกลอนกินหายแล

สูตรตำรับยา ประกอบด้วย ตัวยา ๙ ชนิด รวมน้ำหนักยา ๙ ส่วน ดังนี้

ลำดับ	ตัวยา	น้ำหนักยา
๑	สลัดได	๑ ส่วน
๒	พริกขี้ฟ้า	๑ ส่วน
๓	พริกเทศ	๑ ส่วน
๔	พริกไทย	๑ ส่วน
๕	กัญชา	๑ ส่วน (๑๑.๑๑%)
๖	ไพล	๑ ส่วน
๗	กะทือ	๑ ส่วน
๘	มะขามเปียก	๑ ส่วน
๙	เกลือ	๑ ส่วน

สรรพคุณ

แก้ไอ ขับเสมหะ

รูปแบบ

ยาลูกกลอน

ขนาดและวิธีการใช้

อมครั้งละ ๑-๒ เม็ด เมื่อมีอาการไอ วันละ ๓ - ๔ ครั้ง
ดื่ม หรือจิบน้ำอุ่น หลังการใช้ยา

ข้อห้ามใช้

ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

ข้อควรระวัง

- ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่ท้องเสียบ่อย เนื่องจากมะขามเปียกมีฤทธิ์เป็นยาระบาย
- ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยจำกัดเกลือ เนื่องจากมีเกลือปริมาณมาก

ข้อมูลเพิ่มเติม

- ใช้ในกรณีที่มีเสมหะเหนียวข้นในผู้ป่วยโรคหอบหืด

เอกสารอ้างอิง

๑. “ตำรายาเกร็ด”. หอสมุดแห่งชาติ. หนังสือสมุดไทยคำ. อักษรไทย. ภาษาไทย. เลขที่ ๔๘๙. หมวดตำรายาเวชศาสตร์.
๒. ประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๐, (๒๕๖๐, ๒๕ พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๔๑ ง, หน้า ๑-๔.
๓. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒. (๒๕๖๒, ๑๗ เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๙๕ ง. หน้า ๘.
๔. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. รายการตำรับยาแผนไทยแห่งชาติ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมโภชบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒. นนทบุรี. บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด, ๒๕๖๒.

๒. ยาหอมเทพراجาน

ที่มา ตำรายาเกร็ด หมวดเวชศาสตร์ เลขที่ ๒๑๘ มัดที่ ๒๐ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ ประวัติ สมบัติเดิมของหอสมุดฯ

ยาหอมชื่อเทพรำจวน แก่นอนไม่หลับ แก้กลุ่มอกใจ โกรฐ ๕ เทียน ๕ ลูกจันทร์ ดอกจันทร์ กระจวาน กานพลู สน สักชี ชะลูด อบเชย สมุลแว้ง จันทน์ทั้ง ๒ ชะเอม พิกุล บุนนาค สารภี เกสรบัวหลวง มะลิซ้อน มะลิลา จำปา กระจดงา กัญชา กฤษณา กะลำพัก ขอนดอก น้ำประสานทอง ตริภูก ถาวเรศทำ ผงแทรกเครื่องหอม แก้ลมมีพิษฯ

สูตรตำรับยา ประกอบด้วย ตัวยา ๓๘ ชนิด รวมน้ำหนักยา ๓๘ ส่วน ดังนี้

ลำดับ	ตัวยา	น้ำหนักยา
๑	โกรฐเชียง	๑ ส่วน
๒	โกรฐสอ	๑ ส่วน
๓	โกรฐหัวบัว	๑ ส่วน
๔	โกรฐเขมา	๑ ส่วน
๕	โกรฐจุฬาลัมพา	๑ ส่วน
๖	เทียนตาดักแตน	๑ ส่วน
๗	เทียนขาว	๑ ส่วน
๘	เทียนข้าวเปลือก	๑ ส่วน
๙	เทียนแดง	๑ ส่วน
๑๐	เทียนดำ	๑ ส่วน
๑๑	ลูกจันทร์	๑ ส่วน
๑๒	ดอกจันทร์	๑ ส่วน
๑๓	กระจวาน	๑ ส่วน
๑๔	กานพลู	๑ ส่วน
๑๕	แก่นสน	๑ ส่วน
๑๖	สักชี	๑ ส่วน
๑๗	ชะลูด	๑ ส่วน
๑๘	อบเชย	๑ ส่วน
๑๙	สมุลแว้ง	๑ ส่วน
๒๐	จันทน์แดง	๑ ส่วน
๒๑	จันทน์ขาว	๑ ส่วน
๒๒	ชะเอม	๑ ส่วน
๒๓	ดอกพิกุล	๑ ส่วน
๒๔	ดอกบุนนาค	๑ ส่วน
๒๕	ดอกสารภี	๑ ส่วน
๒๖	เกสรบัวหลวง	๑ ส่วน
๒๗	ดอกมะลิซ้อน	๑ ส่วน
๒๘	ดอกมะลิลา	๑ ส่วน
๒๙	ดอกจำปา	๑ ส่วน
๓๐	ดอกกระจดงา	๑ ส่วน
๓๑	กัญชา	๑ ส่วน (๒.๖๓%)

ลำดับ	ตัวยา	น้ำหนักยา
๓๒	กฤษณา	๑ ส่วน
๓๓	กะลำพัก	๑ ส่วน
๓๔	ขอนดอก	๑ ส่วน
๓๕	น้ำประสานทองสะอาด	๑ ส่วน
๓๖	พริกไทย	๑ ส่วน
๓๗	ขิง	๑ ส่วน
๓๘	ดีปลี	๑ ส่วน

สรรพคุณ แก้กัณฐกกลุ่มใจ ช่วยเจริญอาหาร

รูปแบบ ยามง

ขนาดและวิธีการใช้ รับประทานครั้งละ ๑-๑.๕ กรัม ละลายน้ำกระสายสุก ทุก ๓-๔ ชั่วโมง เมื่อมีอาการ
น้ำกระสายที่ใช้

- ละลายน้ำสุกกิน แทรกพืชมเสกเล็กน้อย
- หากไม่มีพืชมเสกใช้เพียงน้ำสุก

ข้อห้ามใช้ ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

ข้อมูลเพิ่มเติม

๑. น้ำประสานทองต้องสะอาดตามกรรมวิธีก่อนนำไปปรุงยา โดยนำใส่หม้อดินหรือกระทะ ตั้งไฟจนละลาย และฟูขาวดีทั่วกัน แล้วจึงยกออกจากไฟ จึงนำไปใช้ปรุงยาได้
๒. ใช้กะลำพักสดได้

เอกสารอ้างอิง

๑. “ตำรายาเกร็ด”. หอสมุดแห่งชาติ. หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย. ภาษาไทย. เลขที่ ๒๑๘. หมวดตำราเวชศาสตร์.
๒. ประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙, (๒๕๖๐, ๒๔ พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๓๙ ง, หน้า ๑-๓.
๓. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒. (๒๕๖๒, ๑๗ เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๙๕ ง. หน้า ๘.
๔. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. รายการตำรับยาแผนไทยแห่งชาติ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๕๖๒. พุทธศักราช ๒๕๖๒. นนทบุรี. บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด, ๒๕๖๒.
๕. สำนักยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. คู่มือหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนตำรับยาแผนโบราณ. นนทบุรี, ๒๕๖๑.
๖. กองการประกอบโรคศิลปะ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขาเภสัชกรรม. ม.ป.ท.: ๒๕๔๑.

๓. ยาพระศรีรัตนไตร

ที่มา ตำรายาเกร็ด หมวดเวชศาสตร์ เลขที่ ๒๒๗ มัดที่ ๒๐ ตู ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ ประวัติ สมบัติเดิมของหอสมุดฯ.

๑ ลิทธิการิยะ ทานให้อา มหาหิงค์ ๑ ตำลึง ๒ บาท การบูร ๓ บาท ดีปลี ๑ ตำลึง กระวาน ๑ ตำลึง ๑ บาท สมอเทศ ๑ ตำลึง ลูกจันท์ ๑ ตำลึง ๑ บาท กานพลู ๓ บาท กัญชา ๓ ตำลึง กฤษณา ๑ ตำลึง ๑ บาท กะลำพัก ๑ ตำลึง ๑ บาท จันท์ชะมด ๑ ตำลึง สมอไทย ๑ ตำลึง ดอกจันท์ ๓ บาท ชิงแห้ง ๑ ตำลึง ๒ บาท โกรฐหัวบัว ๑ ตำลึง โกรฐเขมา ๒ บาท โกรฐสอ ๒ บาท พิมเสน ๑ บาท สมอพิเภก ๑ ตำลึง พริกหอม ๒ ตำลึง ลูกพิลังกาสา ๓ บาท พริกไทย ๑ ตำลึง ตำเป็นผงละลายน้ำผึ้งรวง เอาชัณฑสกรใส่ด้วย ให้กินเท่าลูก เด็ยกินเข้ากินค้ำ ให้จำเรียวอายุคัม บำบัดพยาธิทั้งหลาย ชื่อพระศรีรัตนไตรแล

สูตรตำรับยา ประกอบด้วย ตัวยา ๒๒ ชนิด รวมน้ำหนักยา ๑,๔๕๕ กรัม ดังนี้

ลำดับ	ตัวยา	น้ำหนักยา
๑	พิมเสน	๑๕ กรัม
๒	โกรฐเขมา	๓๐ กรัม
๓	โกรฐสอ	๓๐ กรัม
๔	การบูร	๔๕ กรัม
๕	กานพลู	๔๕ กรัม
๖	ลูกพิลังกาสา (ผลแก่จัด)	๔๕ กรัม
๗	ดอกจันท์	๔๕ กรัม
๘	ดีปลี	๖๐ กรัม
๙	เนื้อผลสมอเทศ	๖๐ กรัม
๑๐	เนื้อผลสมอพิเภก	๖๐ กรัม
๑๑	พริกไทย	๖๐ กรัม
๑๒	โกรฐหัวบัว	๖๐ กรัม
๑๓	เนื้อผลสมอไทย	๖๐ กรัม
๑๔	จันท์ชะมด	๖๐ กรัม
๑๕	กระวาน	๗๕ กรัม
๑๖	ลูกจันท์	๗๕ กรัม
๑๗	กฤษณา	๗๕ กรัม
๑๘	กะลำพัก	๗๕ กรัม
๑๙	มหาหิงค์	๙๐ กรัม
๒๐	ชิงแห้ง	๙๐ กรัม
๒๑	พริกหอม	๑๒๐ กรัม
๒๒	กัญชา	๑๘๐ กรัม (๑๒.๓๗%)

สรรพคุณ	บำรุงร่างกาย เจริญอาหาร ช่วยให้อ่อนหลับ เป็นยาอายุวัฒนะ
รูปแบบ	ยาผง แคปซูล
ขนาดและวิธีการใช้	รับประทานครั้งละ ๒๕๐ มิลลิกรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้า และก่อนนอน
	น้ำกระสายที่ใช้
	- น้ำผึ้งรวง
	- ถ้าหาน้ำกระสายไม่ได้ ให้ใช้น้ำสุกแทน
ข้อห้ามใช้	ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
ข้อมูลเพิ่มเติม	- น้ำกระสาย ใช้เพียงน้ำผึ้งก็เพียงพอ ไม่แนะนำให้ใช้ชันชอสร
เอกสารอ้างอิง	

๑. “ตำรายาเกร็ด”. หอสมุดแห่งชาติ. หนังสือสมุนไพรตำ. อักษรไทย. ภาษาไทย. เลขที่ ๒๒๗. หมวดตำราเวชศาสตร์.
๒. ประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙, (๒๕๖๐, ๒๔ พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๓๙ ง, หน้า ๑-๓.
๓. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒. (๒๕๖๒, ๑๗ เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๙๕ ง. หน้า ๘.
๔. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. พจนานุกรมศัพท์แพทย์และเภสัชกรรมแผนไทย ฉบับราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๙. นนทบุรี. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๖๐.

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
 Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

๔. ยาอินทจักร

ที่มา ตำรายาเกร็ด หมวดเวชศาสตร์ เลขที่ ๒๓๐ มัดที่ ๒๑ ตู ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ ประวัติ สมบัติเดิมของหอสมุดฯ

ยาชื่ออินทจักร ขนานนี้ ท่านให้เอา หิงยางโพธิ์ ๑ บาท ว่านน้ำ ๒ บาท ลูกปลิงกาสา ๒ บาท ชิงแห้ง ๒ บาท พริกไทย ๑ บาท กัญชา ๑ บาท ดีปลี ๑ ตำลึง ๒ บาท บุกรอ ๕ ตำลึง สิริยา ๘ สิ่งนี้ทำเป็นจุนลาย น้ำผึ้งรวง น้ำนมโคกินเท่าเม็ดพริกไทยไปจนหมด ๑ เพื่ออง มีกำลังได้ถึง ๒๐๐ บุรุษเป็นอายุวัฒนะ ยาขนานนี้ พระยาหงสาได้เสพแล้วมีกำลังมากนัก ท่านจึงตีค่าไว้เป็นราคา ๑๐๐๐๐๐ ตำลึงทองฯ

สูตรตำรับยา ประกอบด้วย ตวยา ๘ ชนิด รวมน้ำหนักยา ๕๒๕ กรัม ดังนี้

ลำดับ	ตัวยา	น้ำหนักยา
๑	หิงค์ยางโพธิ์	๑๕ กรัม
๒	ว่านน้ำ	๓๐ กรัม
๓	ลูกปลิงกาสา (ผลแก่จัด)	๓๐ กรัม
๔	ชิงแห้ง	๓๐ กรัม
๕	พริกไทย	๑๕ กรัม
๖	กัญชา	๑๕ กรัม (๒.๘๕%)
๗	ดีปลี	๙๐ กรัม
๘	บุกรอ	๓๐๐ กรัม

สรรพคุณ

บำรุงกำลัง เป็นยาอายุวัฒนะ

รูปแบบ

ยาผง ยาแคปซูล

ขนาดและวิธีการใช้

รับประทานครั้งละ ๑ - ๒ กรัม วันละ ๑ ครั้ง ก่อนนอน

น้ำกระสายที่ใช้

- น้ำผึ้งรวง

- น้ำนมวัว

- ถ้าหาน้ำกระสายไม่ได้ ให้ใช้น้ำสุกแทน

ข้อห้ามใช้

ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

ข้อมูลเพิ่มเติม

๑. ตัวยาบุงกรอต้องเตรียมตามกรรมวิธีก่อนนำไปปรุงยา โดยถ้าเป็นตัวยาสด ให้หั่นเป็นแว่นบาง ๆ นำมาล้างน้ำสะอาด ๗ ครั้ง แล้วนำมาตากหรืออบให้แห้ง คั่วด้วยไฟอ่อน ๆ พอสุก จึงนำมาปรุงยาได้
๒. หิงค์ยางโพธิ์ หมายถึง มหาหิงค์ซึ่งฆ่าฤทธิ์แล้ว
๓. ว่านน้ำ ปริมาณการใช้ไม่เกินมาตรฐานที่กำหนด

เอกสารอ้างอิง

๑. “ตำรายาเกร็ด”. หอสมุดแห่งชาติ. หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย. ภาษาไทย. เลขที่ ๒๓๐. หมวดตำราเวชศาสตร์.
๒. ประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙, (๒๕๖๐, ๒๔ พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๓๙ ง, หน้า ๑-๓.
๓. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒. (๒๕๖๒, ๑๗ เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๙๕ ง. หน้า ๘.
๔. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. รายการตำรับยาแผนไทยแห่งชาติ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒. นนทบุรี. บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด, ๒๕๖๒.
๕. ชยันต์ พิเชียรสุนทร, วิเชียร จีรวงส์. คู่มือเภสัชกรรมแผนไทย เล่ม ๒ เครื่องยาพฤกษวัตถุ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์. ๒๕๔๖. หน้า ๑๘๐-๑.

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

ที่มา ตำรายาเกร็ด หมวดเวชศาสตร์ เลขที่ ๒๓๐ มัดที่ ๒๑ คู่ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ ประวัติ สมบัติเดิมของหอสมุดฯ

ยาชื่อมหาอาวุธขนานนี้ ท่านให้อา กลอย ๓ สลึง กระดาด ๓ สลึง เจตมูล ๓ สลึง บุกรอ ๑ ตำลึง
อุตพิต ๑ ตำลึง ดีปลี ๑ ตำลึง ลูกจันทน์ ๑ บาท ดอกจันทน์ ๑ ตำลึง ๑ บาท กัญชา ๑ ตำลึง ๑ บาท พริกไทย
๔ ตำลึง ๑ บาท ๑ สลึง ลีรียา ๑๐ สิ่งนี้ทำเป็นจุนलयน้ำผึ้งรวงกินผลพุทรา แก้วริดสีดวงผอมเหลืองให้ตกโลหิต
แลแก้วริดสีดวงขึ้นปาก ขึ้นตา ขึ้นลิ้น ขึ้นเพดาน กิติ แก้วดินมือเหน็บชาแล แก้วมือดินตายเมื่อยล้าให้หนาวเสียว
เสียดลีข้างแลชายโครงให้ครันตัว แลให้หลับลืมตาเวลานั้น

สูตรตำรับยา ประกอบด้วย ตำยา ๑๐ ชนิด รวมน้ำหนักยา ๖๓๗.๕ กรัม ดังนี้

ลำดับ	ตำยา	น้ำหนักยา
๑	กลอย	๑๑.๒๕ กรัม
๒	กระดาด	๑๑.๒๕ กรัม
๓	เจตมูลเพลิงแดง	๑๑.๒๕ กรัม
๔	ลูกจันทน์	๑๕ กรัม
๕	บุกรอ	๖๐ กรัม
๖	อุตพิต	๖๐ กรัม
๗	ดีปลี	๖๐ กรัม
๘	ดอกจันทน์	๗๕ กรัม
๙	กัญชา	๗๕ กรัม (๑๑.๗๖%)
๑๐	พริกไทย	๒๕๘.๗๕ กรัม

สรรพคุณ แก้วริดสีดวงผอมเหลือง ที่ทำให้มือตีนตาย เมื่อยล้า เสียดชายโครง

รูปแบบ ยาผง แคปซูล

ขนาดและวิธีการใช้ รับประทานครั้งละ ๑-๑.๕ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหารเช้า และก่อนนอน

น้ำกระสายที่ใช้

- น้ำผึ้งรวง

- ถ้าหาน้ำกระสายไม่ได้ ให้ใช้น้ำสุกแทน

ข้อห้ามใช้ ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

ข้อมูลเพิ่มเติม ๑. ริดสีดวงผอมเหลือง หมายถึง โรคริดสีดวงที่เกิดเรื้อรังทำให้ร่างกายซูบผอม
๒. กลอย กระดาด บุกรอ อุตพิต ต้องนำไปเตรียมตามกรรมวิธีก่อนนำไปปรุงยา โดย
ถ้าเป็นตัวยาสด ให้หั่นเป็นแว่นบาง ๆ นำมาล้างน้ำสะอาด ๗ ครั้ง แล้วนำมาตากหรือ
อบให้แห้ง คั่วด้วยไฟอ่อน ๆ พอสุก จึงนำมาปรุงยาได้

เอกสารอ้างอิง

๑. “ตำรายาเกร็ด”. หอสมุดแห่งชาติ. หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย. ภาษาไทย. เลขที่ ๒๓๐. หมวดตำราเวชศาสตร์.
๒. ประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙, (๒๕๖๐, ๒๕ พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๓๙ ง, หน้า ๑-๓.
๓. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒. (๒๕๖๒, ๑๗ เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๙๕ ง. หน้า ๘.

๔. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. รายการตำรับยาแผนไทยแห่งชาติ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒. นนทบุรี. บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด, ๒๕๖๒.

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

๖. ยาผลเตโช

ที่มา ตำรายาเกร็ด หมวดเวชศาสตร์ เลขที่ ๒๓๓ มัดที่ ๒๑ ตู ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ ได้จาก สมบัติเดิมของหอสมุดแห่งชาติ

ยาชื่อผลเตโช การบูร ๑ สลึง กัญชา ๒ สลึง พริก ๓ สลึง ชิง ๑ บาท กานพลู ๑ บาท ๑ สลึง สะค้าน ๑ บาท ๒ สลึง ดีปลี ๑ บาท ๓ สลึง น้ำตาลทราย ๒ บาท ใบกระวาน ๒ บาท ๑ สลึง ผักแพวแดง ๒ บาท ๒ สลึง อบเชย ๒ บาท ๓ สลึง สน ๓ บาท เจตมูล ๓ บาท ๑ สลึง ทำเป็นจุมจำเรียวเตโชธาตุให้กล้ำขึ้น แก้อาโรธาตุกำเร็บให้ปัสสาวะมากวันละ ๙ วันละ ๑๐ หนานหายวิเศษนัก

สูตรตำรับยา ประกอบด้วย ตวยา ๑๓ ชนิด รวมน้ำหนักยา ๓๔๑.๒๕ กรัม ดังนี้

ลำดับ	ตัวยา	น้ำหนักยา
๑	การบูร	๓.๗๕ กรัม
๒	กัญชา	๗.๕ กรัม (๒.๑๙%)
๓	พริก	๑๑.๒๕ กรัม
๔	ชิง	๑๕ กรัม
๕	กานพลู	๑๘.๗๕ กรัม
๖	สะค้าน	๒๒.๕ กรัม
๗	ดีปลี	๒๖.๒๕ กรัม
๘	น้ำตาลทราย	๓๐ กรัม
๙	ใบกระวาน	๓๓.๗๕ กรัม
๑๐	ผักแพวแดง	๓๗.๕ กรัม
๑๑	อบเชยเทศ	๔๑.๒๕ กรัม
๑๒	แก่นสน	๔๕ กรัม
๑๓	เจตมูลเพลิงแดง	๔๘.๗๕ กรัม

สรรพคุณ บำรุงไฟธาตุ แก้อาโรธาตุกำเร็บที่ทำให้ปัสสาวะมาก

รูปแบบ ยาผง แคปซูล

ขนาดและวิธีการใช้ รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง เช้าและเย็น ก่อนอาหาร

น้ำกระสายที่ใช้

- น้ำสุก

ข้อห้ามใช้ ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

ข้อมูลเพิ่มเติม

๑. แก้อาโปธาตุกำเริบที่ทำให้ให้ปัสสาวะมาก หมายถึง ผู้ที่ไฟธาตุไม่สมบูรณ์ทำให้การเผาผลาญไม่ดี เกิดการเกินของธาตุน้ำในร่างกาย ซึ่งร่างกายต้องปรับสมดุลด้วยการขับออกทางปัสสาวะ และเมื่อร่างกายขับออกมากก็ต้องต้องดื่มน้ำเข้าทดแทน วนเวียนไป จึงต้องบำรุงไฟธาตุให้สมบูรณ์
๒. น้ำตาลทราย ใช้แบบน้ำตาลทรายแดง

เอกสารอ้างอิง

๑. “ตำรายาเกร็ด”. หอสมุดแห่งชาติ. หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย. ภาษาไทย. เลขที่ ๒๓๓. หมวดตำราเวชศาสตร์.
๒. ประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙, (๒๕๖๐, ๒๔ พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๓๙ ง, หน้า ๑-๓.
๓. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒. (๒๕๖๒, ๑๓ เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๙๕ ง. หน้า ๘.
๔. นายแพทย์กุลพัฒน์ วีรสาร. แนวเวชปฏิบัติการรักษาโรคเนื้องอกต่อมใต้สมองสำหรับแพทย์. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนาเพรส จำกัด. ๒๕๕๘.

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

๗. ยาเขียวมหาสมถิติ

ที่มา ตำรายาเกร็ด หมวดเวชศาสตร์ เลขที่ ๒๖๓ มัดที่ ๒๓ ตู ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ ได้มาจากหอสมุดแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๕๙.

ยาเขียวมหาสมถิติ เอา รากพุดดอ ๑ รากย่านาง ๑ รากไม้เท้ายายม่อม ๑ จันทน์ทั้งสอง เชือกเขามวกทั้งสอง เปราะหอม ๑ ใบพิมเสน ๑ กัญชา ๑ หญ้าแพรก ๑ หญ้าปากควาย ๑ ใบไผ่ป่า ๑ บดละลาย น้ำดอกไม้กินหายแลฯ

สูตรตำรับยา ประกอบด้วย ตำยา ๑๓ ชนิด รวมน้ำหนักยา ๑๓ ส่วน ดังนี้

ลำดับ	ตำยา	น้ำหนักยา
๑	รากพุดดอ	๑ ส่วน
๒	รากย่านาง	๑ ส่วน
๓	รากไม้เท้ายายม่อม	๑ ส่วน
๔	เถาเมฆแดง	๑ ส่วน
๕	เถาเมฆขาว	๑ ส่วน
๖	จันทน์แดง	๑ ส่วน
๗	จันทน์ขาว	๑ ส่วน
๘	เปราะหอม	๑ ส่วน
๙	ใบพิมเสน	๑ ส่วน
๑๐	กัญชา	๑ ส่วน (๗.๖๙%)
๑๑	หญ้าแพรก	๑ ส่วน
๑๒	หญ้าปากควาย	๑ ส่วน
๑๓	ใบไผ่ป่า	๑ ส่วน

สรรพคุณ

แก้ไอออกผื่น

รูปแบบ

ยาผง แคปซูล

ขนาดและวิธีการใช้

รับประทานครั้งละ ๑ - ๑.๕ กรัม ละลายน้ำดอกไม้ ทุก ๔-๖ ชั่วโมง เมื่อมีอาการน้ำกระสาย

Department of Traditional and Alternative Medicine

- น้ำดอกไม้หรือน้ำดอกไม้เทศ

- ถ้าหาน้ำกระสายไม่ได้ ให้ใช้น้ำสุกแทน

ข้อห้ามใช้

ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

ข้อมูลเพิ่มเติม

๑. ไอ้อกผื่น หมายถึง ไข้ที่มีการผุดที่ผิวหนัง

๒. หากใช้ยาเป็นเวลานานเกิน ๓ วัน แล้วอาการไม่ดีขึ้น ควรปรึกษาแพทย์

เอกสารอ้างอิง

๑. “ตำรายาเกร็ด”. หอสมุดแห่งชาติ. หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย. ภาษาไทย. เลขที่ ๒๖๓. หมวดตำราเวชศาสตร์.
๒. ประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๙, (๒๕๖๐, ๒๔ พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๓๙ ง, หน้า ๑-๒.
๓. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒. (๒๕๖๒, ๑๗ เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๙๕ ง. หน้า ๘.

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

๘. ยาแก้ริดสีดวงทวาร

ที่มา ตำรายาแก้ริดสีดวงทวาร เลขที่ ๒๓๓ มัดที่ ๒๑ ตู๋ ๑๑๒ ชั้น ๒/๒ ได้จาก สมบัติเดิมของหอสมุดแห่งชาติ

ยาแก้ริดสีดวงทวาร ไอ ท้องเป็นดาน ท่านให้เอา เจตมูลเพลิงแดง ๑ ตำลึง ขิงแห้งหนัก ๑ ตำลึง การบูร ๑ ตำลึง กัญชา ๑ ตำลึง เปลือกหอยแครง ๒ บาท เออฟริกไทย ๔ ตำลึง ต้มน้ำฝั้นกิน เพลาละ ๑ สลึง กินเช้าเย็นทุกวัน โรคนั้นหายๆ

สูตรตำรับยา ประกอบด้วย ตวยา ๖ ชนิด รวมน้ำหนักยา ๕๑๐ กรัม ดังนี้

ลำดับ	ตัวยา	น้ำหนักยา
๑	เปลือกหอยแครง	๓๐ กรัม
๒	เจตมูลเพลิงแดง	๖๐ กรัม
๓	ขิงแห้ง	๖๐ กรัม
๔	การบูร	๖๐ กรัม
๕	กัญชา	๖๐ กรัม (๑๑.๗๖%)
๖	ฟริกไทย	๒๔๐ กรัม

สรรพคุณ

แก้ริดสีดวงทวาร ไอ ท้องเป็นดาน

รูปแบบ

ยาผง แคปซูล

ขนาดและวิธีการใช้

รับประทานครั้งละ ๒ กรัม วันละ ๒ ครั้ง ก่อนอาหาร เข้าและเย็น

น้ำกระสาย

- น้ำฝั้นรวง

- ถ้าหาน้ำกระสายไม่ได้ ให้ใช้น้ำสุกแทน

ข้อห้ามใช้

ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ ผู้ที่มีไข้ และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

ข้อมูลเพิ่มเติม

๑. ริดสีดวงอันบังเกิดในลำไส้ใหญ่ มีอาการกระทำให้ผอมแห้ง ผอมเหลือง ให้เมื่อยให้หอบ บางทีให้ปวดท้อง และท้องขึ้นมีรูปร่าง ให้ชะอืดชะอม

๒. ดาน หมายถึง แข็ง แน่น, เรียกสิ่งที่มีลักษณะแข็งเป็นดานอยู่ในท้อง เช่น ดานเลือด ดานลม

๓. เปลือกหอยแครง ต้องนำไปเตรียมตามกรรมวิธีก่อนนำไปปรุงยา

เอกสารอ้างอิง

๑. “ตำรายาเกร็ด”. หอสมุดแห่งชาติ. หนังสือสมุดไทยดำ. อักษรไทย. ภาษาไทย. เลขที่ ๒๓๓. หมวดตำราเวชศาสตร์.
๒. ประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙, (๒๕๖๐, ๒๔ พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๓๙ ง, หน้า ๑-๓.
๓. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒. (๒๕๖๒, ๑๗ เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๙๕ ง. หน้า ๘.
๔. โรงเรียนแพทย์แผนโบราณ. ตำรายาศิลาจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) พระนคร, พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้จารึกไว้เมื่อ พ.ศ.๒๓๗๕ ฉบับสมบูรณ์, ๒๕๐๕. หน้า ๒๗๐.
๕. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. พจนานุกรมศัพท์แพทย์และเภสัชกรรมแผนไทย ฉบับราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๙. นนทบุรี. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๖๐.
๖. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. รายการตำรับยาแผนไทยแห่งชาติ ฉบับเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒. นนทบุรี. บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด, ๒๕๖๒.

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine